

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

**RAPORT O POMOCY *DE MINIMIS* W POLSCE
UDZIELONEJ PRZEDSIĘBIORCOM
W 2018 ROKU**

Warszawa, listopad 2019 roku

Raport został opracowany przez Departament Monitorowania Pomocy Publicznej UOKiK

SPIS TREŚCI

I. POMOC <i>DE MINIMIS</i> I KOMPETENCJE PREZESA UOKIK	4
II. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA	7
III. POMOC <i>DE MINIMIS</i> W UJĘCIU PRZEKROJOWYM	11
1. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według jej rodzaju	11
2. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według form pomocy	12
3. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według podstaw prawnych	16
4. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według podmiotów udzielających pomocy	18
5. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według województw	23
6. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według formy prawnej beneficjenta pomocy	26
7. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według wielkości beneficjentów	27
8. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według źródła pochodzenia pomocy	29
IV. PODSUMOWANIE	30

I. POMOC *DE MINIMIS* I KOMPETENCJE PREZESA UOKIK

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1, dalej: rozporządzenie 1407/2013)¹, pomoc, której wartość dla danego beneficjenta w okresie trzech kolejnych lat podatkowych nie przekracza 200 tys. euro lub 100 tys. euro w sektorze transportu drogowego towarów (uwzględnia się wszelką pomoc *de minimis* otrzymaną przez danego przedsiębiorcę, niezależnie od jej źródła i przeznaczenia), czyli tzw. *pomoc de minimis*, nie wpływa na handel między państwami członkowskimi i/lub nie zakłóca bądź nie grozi zakłóceniem konkurencji i dlatego nie podlega art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)².

Ponadto od 29 kwietnia 2012 roku obowiązuje rozporządzenie Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (dalej: rozporządzenie 360/2012)³, które określa warunki dopuszczalności pomocy *de minimis* stanowiącej rekompensatę za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym. Limit dla tego rodzaju pomocy wynosi 500 tys. euro w ciągu 3 lat podatkowych i związany jest ściśle z usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym. Zgodnie z rozporządzeniem, pomoc tę można łączyć z innymi rodzajami pomocy *de minimis* do wysokości 500 tys. euro w ciągu 3 kolejnych lat podatkowych.

W związku z brakiem wpływu na handel wewnątrzunijny, pomoc *de minimis* nie jest szczegółowo omawiana w sporządzanym corocznie przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów *Raporcie o pomocy publicznej*. Ze względu jednak na to, że co roku łączna wartość pomocy *de minimis* jest stosunkowo duża (w roku 2018 wyniosła 5 852,9 mln zł)⁴, od 2008 roku Prezes UOKiK przygotowuje odrębny raport dotyczący tej pomocy. Niniejszy raport dotyczy pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom w 2018 roku.

Jednocześnie należy wyjaśnić, iż niniejszy raport dotyczy wszelkiej pomocy udzielanej zgodnie z rozporządzeniem 1407/2013. Biorąc pod uwagę fakt, iż rozporządzenie to, co do zasady, stosuje się również do pomocy w sektorze przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych⁵, niniejszy raport obejmuje również pomoc *de minimis* w tym sektorze. Raport obejmuje także pomoc *de minimis* stanowiącą rekompensatę za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym zgodnie z rozporządzeniem 360/2012.

Raport nie uwzględnia natomiast pomocy *de minimis* w rolnictwie i rybołówstwie, o której mowa w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

¹ Rozporządzenie to obowiązuje od 1 stycznia 2014 r., wcześniej pomoc *de minimis* była uregulowana rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5, z późn. zm.).

² Wersja skonsolidowana Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, str. 47.

³ Dz. Urz. UE L 114 z 26.04.2012, str. 8, z późn. zm.

⁴ Wszystkie dane liczbowe dotyczące pomocy *de minimis* udzielonej w 2018 roku zostały przedstawione według stanu na dzień 10 czerwca 2019 r.

⁵ Wyjątki w tym zakresie określone zostały w art. 1 ust. 1 lit. c rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*.

do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 9)⁶. Pomoc *de minimis* w rolnictwie i rybołówstwie jest monitorowana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zgodnie z *rozporządzeniem 1407/2013* oraz *rozporządzeniem 360/2012*:

- łączna kwota pomocy *de minimis* dla danego beneficjenta nie może przekroczyć 200 tys. euro w okresie trzech kolejnych lat podatkowych, 100 tys. euro w sektorze transportu drogowego towarów oraz 500 tys. euro w zakresie finansowania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym,
- pomoc *de minimis* musi być „przejrzysta”, tzn. musi istnieć możliwość obliczenia *ex ante* ekwiwalentu dotacji brutto bez potrzeby przeprowadzania oceny ryzyka,
- pomoc *de minimis* nie może być łączona z pomocą publiczną w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, w przypadku gdyby taka kumulacja miała skutkować przekroczeniem poziomu intensywności tej pomocy publicznej,
- w niektórych sektorach możliwość udzielania pomocy *de minimis* podlega szczególnym zasadom, wykluczającym lub ograniczającym możliwości jej udzielania (dotyczy to produkcji rolnej, rybołówstwa, akwakultury i transportu),
- pomocy *de minimis* stanowiącej rekompensatę za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym nie można łączyć z żadną rekompensatą w odniesieniu do tych samych usług bez względu na to, czy stanowi ona pomoc państwa czy nie.

Zgodnie z art. 6 *rozporządzenia 1407/2013* oraz art. 3 *rozporządzenia 360/2012*, przed przyznaniem pomocy *de minimis* państwo członkowskie musi uzyskać od podmiotu ubiegającego się o tę pomoc oświadczenie w formie pisemnej lub elektronicznej na temat wszelkiej pomocy *de minimis* przyznanej mu w ciągu bieżącego roku oraz dwóch poprzedzających go lat. Zobowiązanie to zostało odzwierciedlone w art. 37 *ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*⁷, zgodnie z którym przedsiębiorca ubiegający się o pomoc *de minimis* ma obowiązek przedstawienia wszystkich zaświadczeń (lub oświadczenia) o wielkości takiej pomocy otrzymanej w powyższym okresie lub oświadczenia o nieotrzymaniu pomocy.

Zaświadczenia o pomocy *de minimis*, o których szczegółowo mowa w *rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy de minimis i pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie*⁸, wydawane są beneficjentowi pomocy *de minimis* przez podmiot udzielający tego rodzaju pomocy na podstawie art. 5 ust. 3 *ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*. Umożliwiają one weryfikowanie nieprzekraczania przez przedsiębiorcę właściwych limitów, o których mowa powyżej. W sytuacji, gdy limit ten zostałby przekroczony poprzez udzielenie nowej pomocy, organ, do którego zwrócił się wnioskodawca, zobowiązany jest odmówić udzielenia takiej pomocy.

Zadaniem Prezesa UOKiK w zakresie pomocy *de minimis* jest przede wszystkim monitorowanie jej udzielania, to jest gromadzenie przesyłanych sprawozdań o udzielonej pomocy *de minimis* w centralnej, na bieżąco aktualizowanej bazie danych o udzielonej

⁶ Rozporządzenie to obowiązuje od 1 stycznia 2014 r., wcześniej pomoc *de minimis* w rolnictwie i rybołówstwie była uregulowana *rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1535/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy de minimis w sektorze produkcji rolnej (Dz. Urz. UE L 337 z 21.12.2007, str. 35, z późn. zm.)*.

⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 362, z późn. zm.

⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 350.

pomocy *de minimis* (obsługiwanej przez aplikację SHRIMP). Baza ta, tzw. centralny rejestr pomocy publicznej, umożliwi podmiotom udzielającym pomocy *de minimis* dodatkową weryfikację bezpośrednio przed udzieleniem pomocy (na zasadzie dostępu *on-line*) wielkości pomocy *de minimis* otrzymanej już przez danego beneficjenta, a w konsekwencji zbadania możliwości udzielenia mu kolejnej pomocy przy uwzględnieniu obowiązującego limitu. Podmioty udzielające pomocy są zobowiązane do przekazywania poprzez aplikację SHRIMP sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej albo informacji o nieudzieleniu takiej pomocy w danym okresie sprawozdawczym. Zatem, na mocy art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, zapewniona została kompletność danych o udzielonej pomocy *de minimis* w 2018 roku.

Ponadto, rola Prezesa UOKiK w zakresie udzielania pomocy *de minimis* sprowadza się do zapewnienia zgodności projektów programów tej pomocy z przepisami rozporządzenia 1407/2013 oraz rozporządzenia 360/2012 i obejmuje m.in.:

- aktywne uczestnictwo w procesie legislacyjnym w odniesieniu do projektów aktów prawnych będących podstawami prawnymi udzielania pomocy *de minimis* (zgłaszanie uwag i propozycji sformułowań konkretnych przepisów),
- zgłaszanie w terminie 14 dni zastrzeżeń do projektów programów pomocowych *de minimis* w zakresie przejrzystości planowanej pomocy,
- zgłaszanie organom udzielającym pomocy *de minimis* informacji o zidentyfikowanych nieprawidłowościach w jej udzielaniu (niezgodność z przepisami rozporządzenia 1407/2013 oraz rozporządzenia 360/2012) oraz sprawozdawaniu (brak sprawozdań, niezgodności z zaświadczeniami *de minimis*).

Niniejszy raport został opracowany na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniach przekazywanych do Prezesa UOKiK przez podmioty udzielające pomocy. Przy sporządzaniu niniejszego raportu przyjęto metodologię analogiczną do zastosowanej przy opracowaniu Raportu o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2018 roku.

II. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Tabela 1 Statystyka ogólna

Wskaźniki	2017	2018
Liczba podmiotów, które udzieliły pomocy <i>de minimis</i>	3,6 tys.	3,6 tys.
Liczba beneficjentów, którzy otrzymali pomoc	269 tys.	253 tys.
Liczba przypadków pomocy	788 tys.*	732 tys.*
Liczba przypadków przypadających średnio na jednego beneficjenta	2,9	2,9
Wielkość pomocy <i>de minimis</i> przypadająca średnio na jednego beneficjenta	24,6 tys. zł (5,8 tys. euro**)	23,1 tys. zł (5,4 tys. euro**)

*Liczba przypadków pomocy jest kilkakrotnie wyższa od liczby beneficjentów, m.in. z następujących względów:

- możliwości korzystania przez jednego beneficjenta z pomocy o różnej formie, źródle pochodzenia,
- wykazywania 4 razy w roku (na dzień udzielenia) pomocy w formie ustawowego zwolnienia osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą z podatku od nieruchomości,
- możliwości dokonywania korekt ujemnych przez organy podatkowe w przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z układu ratalnego spłaty podatku wynikającego z decyzji.

**Przyjmując średnie kursy: w 2017 r. 1 euro = 4,2576 zł, w 2018 r. 1 euro = 4,2623 zł.

Tabela 2 Wartość pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom w 2018 roku

Ogólna wartość pomocy <i>de minimis</i>	2018		
	mln zł	mln euro	% PKB
	5 852,9	1 373,2	0,28

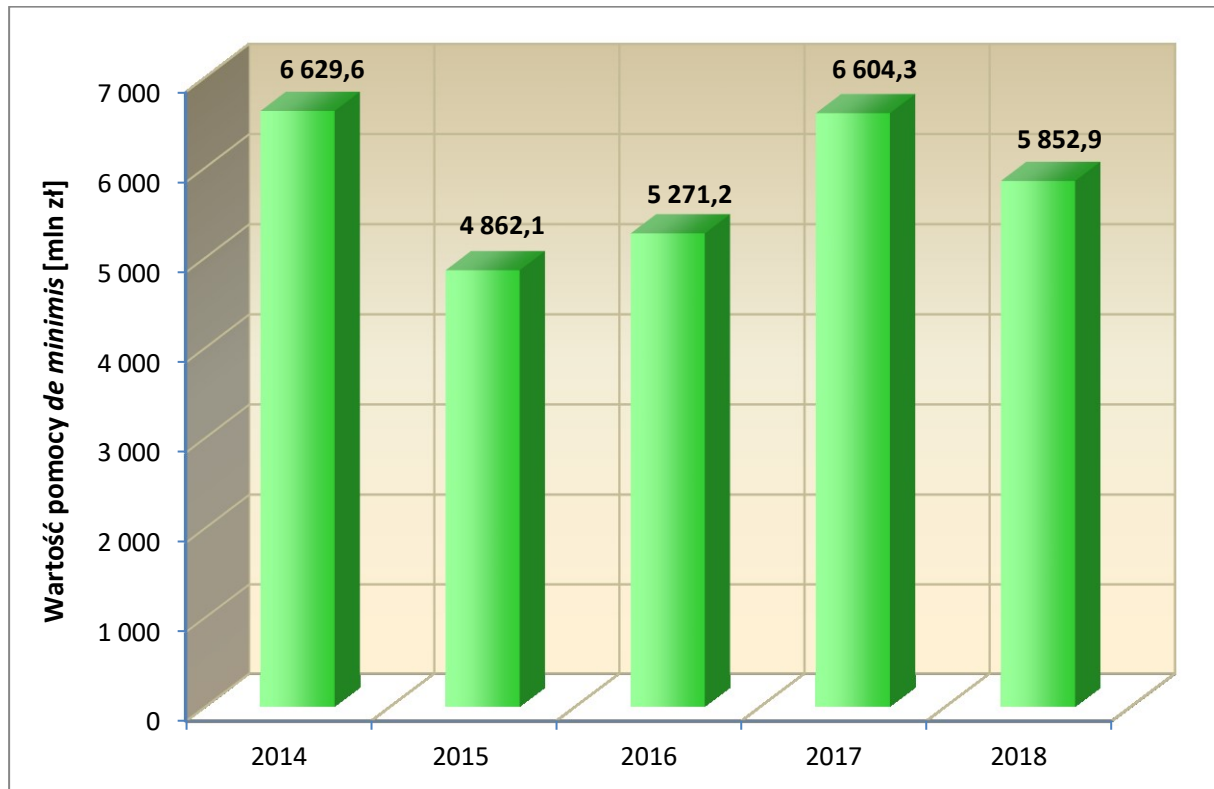
Analiza sprawozdań podmiotów udzielających pomocy wykazała, że ogólna wartość pomocy *de minimis* udzielonej w 2018 roku wyniosła 5 852,9 mln zł, co stanowi 1 373,2mln euro⁹. Pomoc *de minimis* udzielona przedsiębiorcom w 2018 roku stanowiła **0,28 proc. PKB**.

W porównaniu z rokiem poprzednim, w 2018 roku odnotowano mniejszą o ok. 15 tys. liczbę beneficjentów pomocy *de minimis*. W 2018 r. o ok. 55 tys. spadła przypadków pomocy *de minimis* niż w roku 2017, co przelożyło się na spadek wartości pomocy o ok. 750 mln zł.

Na wykresie 1 przedstawiono wartość pomocy *de minimis* udzielonej w latach 2014-2018. W 2015 roku wartość udzielonej pomocy wyniosła 4 862,1 mln zł, co oznaczało spadek o ok. 25 proc. w porównaniu z rokiem 2014. Następnie jej wartość zaczęła ponownie rosnąć - w roku 2016 o ponad 8 proc., a w 2017 roku o ponad 25 proc. Natomiast w 2018 roku wartość pomocy *de minimis* spadła w stosunku do roku poprzedniego o ponad 11 proc.

⁹ Przyjmując średni kurs w 2018 roku: 1 euro = 4,2623 zł.

Wykres 1 Wartość pomocy *de minimis* udzielonej w latach 2014-2018

W 2015 roku spadek wartości udzielonej pomocy był związany głównie ze zmniejszeniem wartości pomocy udzielanej w ramach *ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*¹⁰, *ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości*¹¹ oraz *ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*¹². Spadek wynikał głównie z zakończenia projektów realizowanych w ramach programów unijnych perspektywy finansowej 2007-2013, a tym samym zmniejszenia wartości udzielanej pomocy *de minimis*.

Mimo dalszego znacznego spadku pomocy udzielanej na podstawie ww. ustaw, w 2016 roku ogólna wartość pomocy *de minimis* wzrosła. Wynikało to przede wszystkim ze zwiększenia wartości pomocy udzielanej na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*¹³. Na większą skalę zaczęto też udzielać pomocy w ramach *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*¹⁴ oraz *ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych*¹⁵.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1295.

¹¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 310, z późn. zm.

¹² Dz. U. z 2018 r. poz. 1936, z późn. zm.

¹³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1482, z późn. zm.

¹⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 1431, z późn. zm.

¹⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 300, z późn. zm.

W 2017 roku nastąpił znaczny wzrost pomocy (o ponad 25 proc. w stosunku do roku poprzedniego), wynikający w dużej mierze ze zwiększenia wartości pomocy udzielanej w ramach projektów unijnych finansowanych ze środków perspektywy finansowej 2014-2020. Znacząco wzrosła pomoc udzielana na podstawie *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* oraz *ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości*. W 2017 roku rozpoczęto również udzielanie pomocy na podstawie *ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*¹⁶.

Spadek wartości pomocy w 2018 roku wynikał przede wszystkim ze znacznego zmniejszenia (o ponad 40 proc.) wartości pomocy udzielanej na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*. O ok. 20 proc. zmniejszyła się również wartość pomocy udzielonej na podstawie *ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości*. Przehodziło się to na ogólny spadek wartości pomocy *de minimis* w 2018 roku, pomimo dalszego wzrostu, zapoczątkowanego w 2017 roku, wartości pomocy udzielanej na podstawie *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* oraz *ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*. Szczegóły zostały przedstawione w dalszej części raportu.

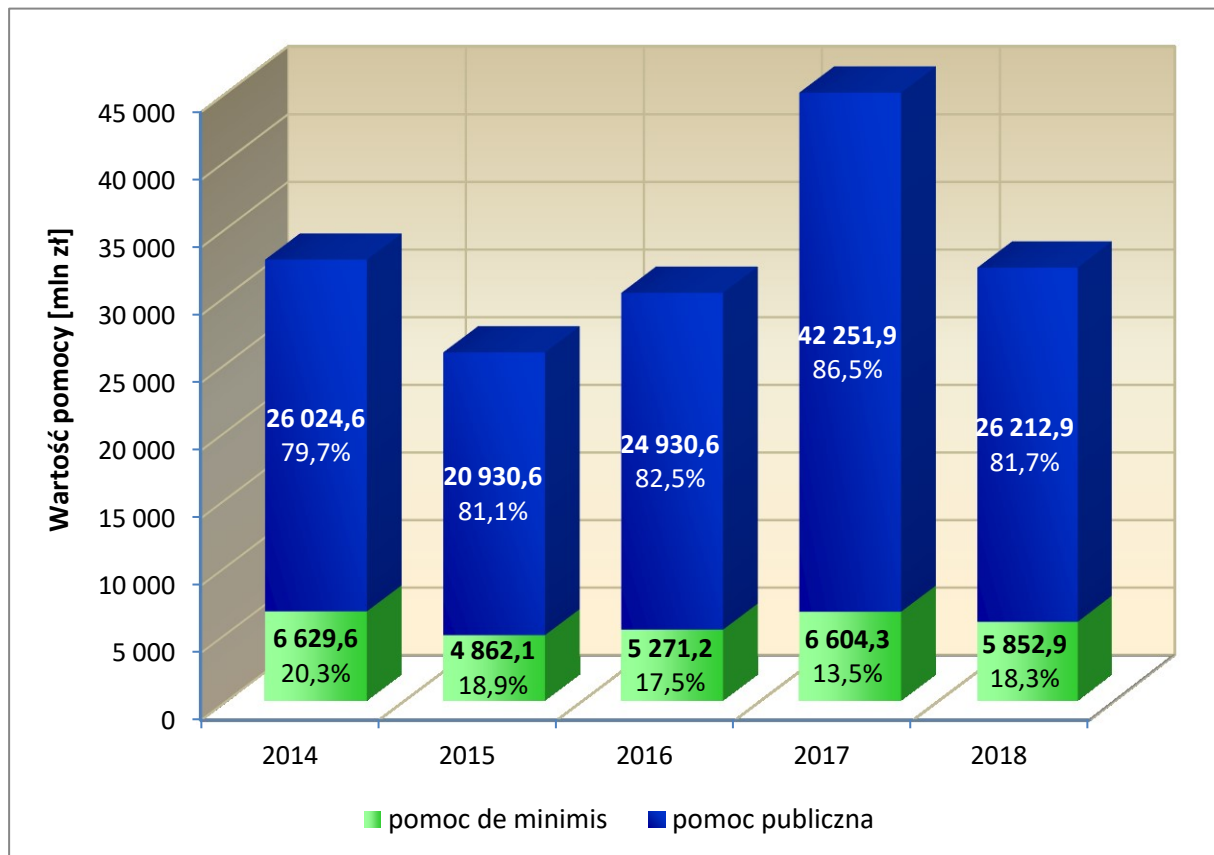
Z porównania wielkości udzielonej pomocy publicznej spełniającej przesłanki art. 107 ust. 1 TFUE¹⁷ i pomocy *de minimis* wynika, że pomocy *de minimis* udziela się zdecydowanie mniej, co jest zrozumiałe ze względu na ograniczenie wielkości pomocy *de minimis* możliwej do otrzymania przez jednego przedsiębiorcę. W latach 2014-2015 jej udział wynosił ok. 20 proc. Warto zauważyć, że spadek wartości całkowitej udzielonej pomocy w 2015 roku i ponowny wzrost w latach 2016-2017 nie wpłynął znacząco na udział pomocy *de minimis* - nastąpił jedynie nieznaczny spadek jej udziału do poziomu ok. 14 proc. w 2017 roku. Natomiast w 2018 roku, udział pomocy *de minimis* wzrósł do ok. 18 proc., mimo spadku wartości całkowitej udzielonej pomocy.

W całym omawianym okresie (2014-2018) tendencja zmian wartości pomocy publicznej (wzrost lub spadek) była zbieżna z tendencją zmian pomocy *de minimis*. W 2015 roku pomoc *de minimis* spadła aż o 27 proc., a pomoc publiczna o 20 proc., natomiast w 2016 roku odnotowano powrót tendencji wzrostowej - pomoc *de minimis* zwiększyła się o ponad 8 proc., a pomoc publiczna o 19 proc. W 2017 roku zmiany były jeszcze bardziej wyraźne - wartość pomocy *de minimis* wzrosła o 28 proc., natomiast pomocy publicznej o 64 proc. Było to skutkiem udzielania znacznej pomocy publicznej z przeznaczeniem na rozwój regionalny, prace badawczo-rozwojowe i innowacyjne oraz rozwój sektora telekomunikacyjnego w ramach projektów unijnych finansowanych ze środków perspektywy finansowej 2014-2020. W 2018 roku nastąpił ponowny spadek do poziomu z 2016 roku: wartość pomocy *de minimis* spadała o 11 proc., a pomocy publicznej o 38 proc.

¹⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 627, z późn. zm.

¹⁷ Dalej zwana także pomocą publiczną.

Wykres 2 Wartość pomocy publicznej spełniającej przesłanki art. 107 ust. 1 TFUE i pomocy *de minimis* udzielonej w latach 2014-2018

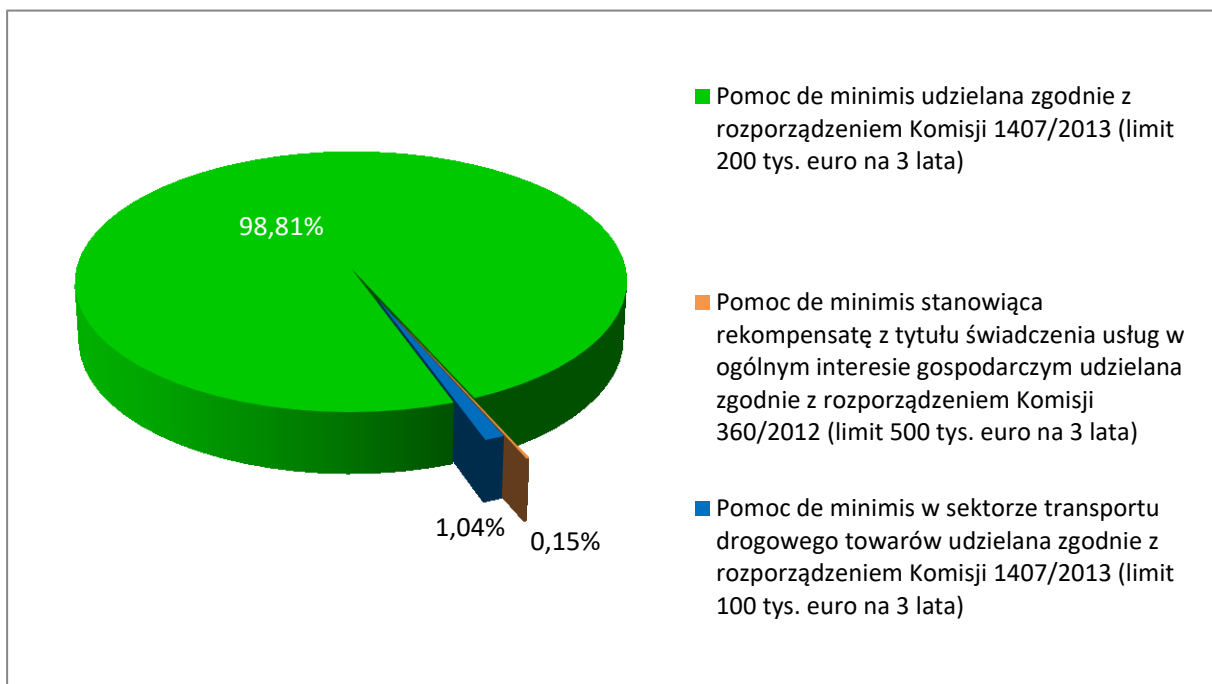

III. POMOC *DE MINIMIS* W UJĘCIU PRZEKROJOWYM

1. Pomoc *de minimis* w podziale według jej rodzaju

W 2018 roku najwięcej pomocy *de minimis* (5 783,5 mln zł, tj. 98,81 proc.) udzielono zgodnie z rozporządzeniem 1407/2013, gdzie limit dla jednego przedsiębiorcy wynosi 200 tys. euro na 3 lata podatkowe. Pozostałe rodzaje pomocy *de minimis* stanowiły niewielki odsetek pomocy udzielonej w 2018 roku. Pomoc *de minimis* w sektorze transportu drogowego towarów (limit 100 tys. euro na 3 lata podatkowe) udzielana zgodnie z rozporządzeniem 1407/2013 stanowiła jedynie 1,04 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis* (60,9 mln zł). Najmniej udzielono jej natomiast zgodnie z rozporządzeniem 360/2012 (limit 500 tys. euro na 3 lata podatkowe) - 8,5 mln zł, co stanowiło zaledwie 0,15 proc. Powyższe dane zostały przedstawione na wykresie 3.

Wykres 3 Wartość pomocy *de minimis* w 2018 r. według jej rodzaju

2. Pomoc *de minimis* w podziale według form pomocy

W niniejszym raporcie dokonano analizy form pomocy *de minimis* w ramach czterech grup oznaczonych literami A, B, C i D. W każdej grupie wyróżniono podgrupy, którym przypisano cyfrę 1 lub 2, w zależności od tego, czy następuje przepływ środków finansowych z budżetu (1), czy też pomoc jest związana z uszczupleniem wpływów budżetowych (2). Do poszczególnych grup i podgrup zaliczono formy pomocy przedstawione w tabeli 3.

Tabela 3 Formy pomocy *de minimis* udzielonej w 2018 roku

Grupa	Podgrupa	Forma pomocy
A dotacje i ulgi podatkowe	A1	dotacje i inne bezzwrotne świadczenia
		dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (bezpośrednio dla przedsiębiorców)
		inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych lub realizacją ich zadań statutowych
		refundacje
		rekompensaty
	A2	zwolnienie z podatku
		odliczenie od podatku
		obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku
		obniżenie wysokości opłaty
		zwolnienie z opłaty
		zaniechanie poboru podatku
		zaniechanie poboru opłaty
		umorzenie w całości lub części zaległości podatkowej wraz z odsetkami
		umorzenie w całości lub części odsetek od zaległości podatkowej
		umorzenie opłaty i w całości lub części odsetek za zwłokę z tytułu opłaty (składki, wpłaty, kary)
		umorzenie kar
		oddanie do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na warunkach korzystniejszych dla przedsiębiorcy od oferowanych na rynku
		zbycie mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku
		umorzenie kosztów egzekucyjnych
		jednorazowa amortyzacja
		umorzenie kosztów procesu sądowego

B subsydia kapitałowo- inwestycyjne	B1	wniesienie kapitału do spółki
C tzw. „miękkie kredytowanie”	C1	pożyczki, kredyty preferencyjne
		dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (dla banków)
		pożyczki warunkowo umorzone
	C2	odroczenie lub rozłożenie na raty płatności podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę
		odroczenie lub rozłożenie na raty płatności opłaty (składki, wpłaty), zaległej opłaty (składki, wpłaty, kary) lub zaległej opłaty (składki, wpłaty, kary) wraz z odsetkami
		odroczenie lub rozłożenie na raty płatności kary
		odroczenie lub rozłożenie na raty kosztów egzekucyjnych
		odroczenie lub rozłożenie na raty odsetek
		odroczenie lub rozłożenie na raty kosztów sądowych
D	D1	poręczenia i gwarancje
E inne		

Wśród form pomocy *de minimis*, podobnie jak w 2017 roku, dominowały formy pomocy z grupy A, tj. dotacje i ulgi podatkowe (4 874,5 mln zł), których udział w porównaniu z poprzednim rokiem nieznacznie zmalał, osiągając nieco ponad 83 proc.

Spadek wartości pomocy *de minimis* nastąpił w grupie B, czyli subsydiach kapitałowo-inwestycyjnych. Pomoc udzielona w 2018 roku wyniosła 6,6 mln zł (0,1 proc. całej pomocy *de minimis*) i była niższa o 1,9 mln zł (o ok. 22 proc.) w stosunku do roku poprzedniego.

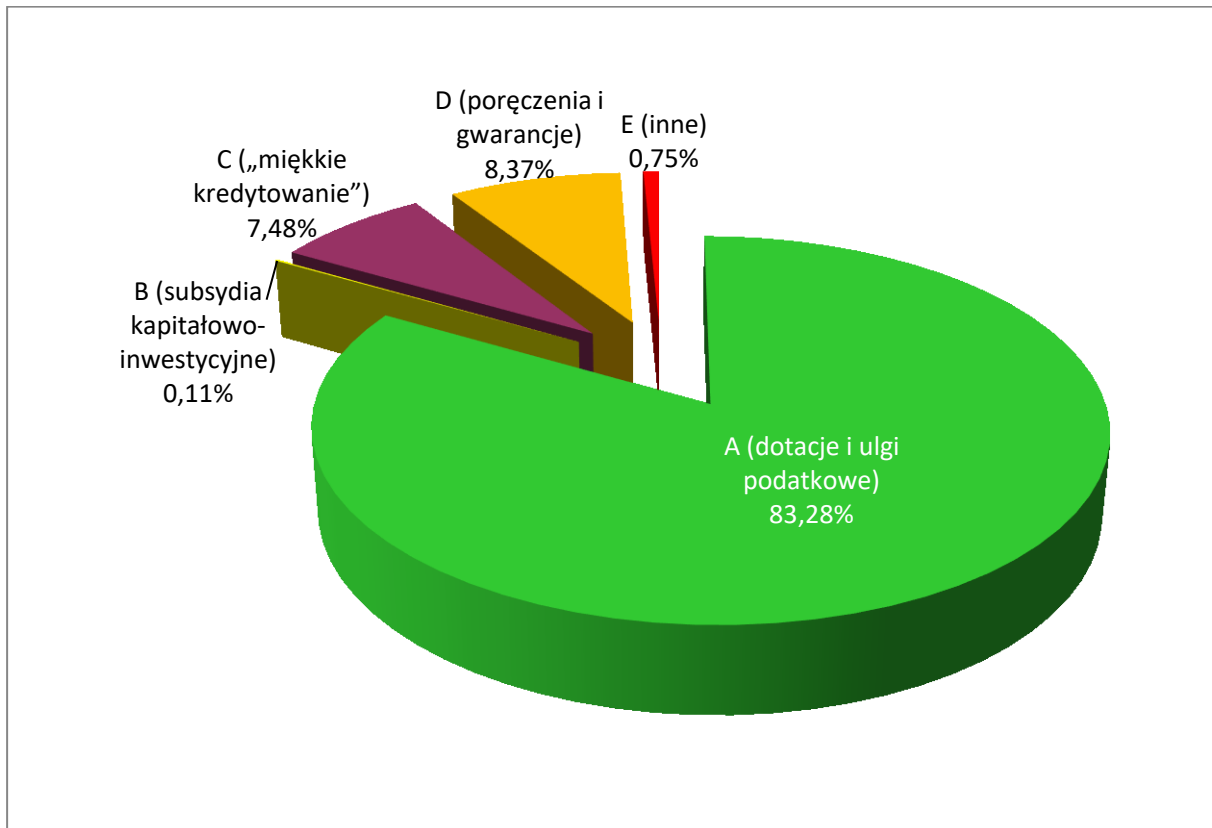
Wartość pomocy *de minimis* udzielonej w formie pomocy z grupy C, czyli tzw. „miękkiego kredytowania”, osiągnęła wartość 437,8 mln zł (7,5 proc. pomocy *de minimis* ogółem), co oznacza wzrost o 105,5 mln zł (o ok. 30 proc.) w porównaniu z rokiem poprzednim.

Pomoc *de minimis* z grupy D (poręczenia i gwarancje kredytowe) pozostała na zbliżonym poziomie jak w roku ubiegłym i wyniosła w 2018 roku 490,1 mln zł (ok. 8,4 proc. całej pomocy *de minimis*).

Pomoc *de minimis* stanowiąca grupę E, niedająca się zakwalifikować do żadnej z powyższych grup, wyniosła w 2018 roku 43,8 mln zł.

Podsumowując, zaobserwowany w 2018 roku spadek wartości udzielonej pomocy *de minimis* w porównaniu z rokiem 2017, przełożył się na zmniejszenie wartości pomocy udzielonej w poszczególnych formach. Największy spadek wartości wystąpił w podgrupie A1 - pomoc udzielana w formie **dotacji i refundacji** była mniejsza o 826,3 mln zł w (o ok. 15 proc.) w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Wykres 4 Formy pomocy *de minimis* udzielonej w 2018 roku

Analizując bardziej szczegółowo strukturę pomocy *de minimis* w podziale według formy pomocy zauważyć można zdecydowaną przewagę dotacji i refundacji (podgrupa A1), które stanowiły 78,31 proc. (spadek udziału o ponad 3,6 punktu procentowego¹⁸ w porównaniu z rokiem poprzednim) całej pomocy *de minimis* udzielonej w 2018 roku.

Drugiej co do wielkości pomocy *de minimis* udzielono w formie poręczeń i gwarancji (grupa D1), przy czym jej udział w ogólnej wartości udzielonej pomocy w 2018 roku nieznacznie wzrósł (z 7,43 proc. w 2017 roku do 8,37 proc. w 2018 roku).

Udział ulg podatkowych (podgrupa A2) w ogólnej wartości pomocy *de minimis* także wzrósł (z 4,51 proc. do 4,97 proc.).

W przypadku podgrupy C2 (odroczenia, rozłożenia na raty) udział wzrósł z 2,75 proc. w 2017 roku do 4,8 proc. w 2018 roku). W omawianej podgrupie pomoc *de minimis* była przyznawana głównie w formie rozkładania na raty opłat, składek, wpłat i zaległości podatkowych, w tym wraz z odsetkami. Z kolei pomoc w formie pożyczek preferencyjnych (podgrupa C1) wzrosła z 2,28 proc. do 2,68 proc. Zmniejszył się natomiast nieznacznie udział (w ogólnej pomocy *de minimis*) pomocy udzielonej w formie wniesienia kapitału (podgrupa B1) - z 0,13 proc. w 2017 roku do 0,11 proc. w 2018 roku.

Szczegółowe dane na ten temat zawarte są w tabeli 4.

¹⁸ Dalej także p.p.

Tabela 4 Struktura pomocy *de minimis* w poszczególnych formach pomocy

Forma pomocy	2017			2018		
	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w grupie	Udział w pomocy <i>de minimis</i> ogółem	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w grupie	Udział w pomocy <i>de minimis</i> ogółem
Grupa A - Dotacje i subsydia podatkowe ogółem	5 707,4	100,00%	86,42%	↓ 4 874,5	100,00%	83,28%
A1 - dotacje i refundacje	5 409,6	94,78%	81,91%	↓ 4 583,3	94,03%	78,31%
A2 - ulgi podatkowe	297,8	5,22%	4,51%	↓ 291,2	5,97%	4,97%
Grupa B - Subsydia kapitałowo-inwestycyjne ogółem	8,5	100,00%	0,13%	↓ 6,6	100,00%	0,11%
B1 - wniesienie kapitału	8,5	100,00%	0,13%	↓ 6,6	100,00%	0,11%
Grupa C - „Miękkie kredytowanie” ogółem	332,3	100,00%	5,03%	↗ 437,8	100,00%	7,48%
C1 - pożyczki preferencyjne i warunkowo umorzone	150,6	45,31%	2,28%	↗ 156,6	35,77%	2,68%
C2 - odroczenie i rozłożenie na raty płatności wobec budżetu i funduszu	181,7	54,69%	2,75%	↗ 281,2	64,23%	4,80%
Grupa D1 - Poręczenia i gwarancje kredytowe ogółem	490,7	100,00%	7,43%	↓ 490,1	100,00%	8,37%
Grupa E - Inne	65,4	100,00%	0,99%	↓ 43,8	100,00%	0,75%

Analiza sposobu finansowania pomocy *de minimis* w 2018 roku w Polsce wskazuje, że podobnie jak w roku poprzednim, najczęściej udzielano tej pomocy w postaci bezpośrednich wydatków¹⁹ - ok. 78 proc. Udział form pomocy *de minimis* stanowiących głównie uszczuplenia wpływów do budżetu wyniósł ok. 21 proc. pomocy *de minimis* ogółem. Niecały 1 proc. pomocy *de minimis* stanowiła grupa „inne” zawierająca w sobie zarówno bezpośrednie wydatki, jak i uszczuplenia wpływów.

¹⁹ Do bezpośrednich wydatków zaliczono pomoc udzieloną w formie dotacji (grupa A1) oraz w formie wniesienia kapitału do spółki (grupa B1).

3. Pomoc *de minimis* w podziale według podstaw prawnych

W 2018 roku pomocy *de minimis* o największej wartości udzielono na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy - 1 694,0 mln zł (stanowiła ona 28,9 proc. pomocy *de minimis* udzielonej w 2018 roku). W porównaniu z 2017 rokiem wartość tej pomocy znacznie spadła (o 42,6 proc.)

Znacząco zwiększyła się pomoc *de minimis* udzielana na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, osiągając w 2018 roku 1 583,7 mln zł, czyli o prawie 30 proc. więcej niż w 2017 roku. Stanowiło to 27 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis*. Wzrost wartości pomocy nastąpił również w przypadku pomocy udzielanej na podstawie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W 2018 roku wartość tej pomocy wyniosła 694,6 mln zł, co stanowiło 11,87 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis* (wzrost o 34 proc. w stosunku do roku 2017).

Ponad 8 proc. pomocy *de minimis* (475,4 mln zł) udzielono w 2018 roku na podstawie ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne²⁰. Zgodnie z art. 34a ust. 1a Bank Gospodarstwa Krajowego mógł udzielać pomocy publicznej lub pomocy *de minimis* w formie poręczeń lub gwarancji w ramach rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego. Wartość tej pomocy wzrosła w stosunku do 2017 roku o 9,4 mln zł (o 2,2 proc.).

Pomoc *de minimis* udzielona na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości wyniosła w 2018 roku 278,6 mln zł (4,76 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis*). Wartość tej pomocy zmalała w stosunku do roku poprzedniego o 72,4 mln zł (20,6 proc.)

Prawie 98 proc. pomocy *de minimis* w roku 2018 udzielono na podstawie czternastu aktów prawnych. Zostały one przedstawione w tabeli 5.

²⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 1808, z późn. zm.

Tabela 5 Największa pomoc *de minimis* według podstaw prawnych jej udzielenia w 2018 roku*

Podstawa prawna	2017		2018	
	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy <i>de minimis</i>	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy <i>de minimis</i>
ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	2 952,3	44,70%	↘ 1 694,0	28,94%
ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020	1 231,9	18,65%	↗ 1 583,7	27,06%
ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	518,7	7,85%	↗ 694,6	11,87%
ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne	466,0	7,06%	↗ 475,4	8,12%
ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	351,1	5,32%	↘ 278,6	4,76%
ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych	139,2	2,11%	↗ 219,3	3,75%
ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe	183,0	2,77%	↗ 188,3	3,22%
ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	153,0	2,32%	↗ 154,5	2,64%
ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	98,1	1,49%	↘ 96,3	1,64%
ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa	79,1	1,20%	↗ 94,7	1,62%
ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych	83,1	1,26%	↘ 75,4	1,29%
ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju	6,8	0,10%	↗ 48,6	0,83%
ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska	71,9	1,09%	↘ 48,4	0,83%
ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego	6,0	0,09%	↗ 41,0	0,70%
pozostałe akty prawne	264,1	4,00%	↘ 160,0	2,73%
Ogółem	6 604,3	100,00%	↘ 5 852,9	100,00%

*W tabeli wyszczególniono ustawy, na podstawie których udzielono w 2018 roku najwięcej pomocy *de minimis*; dla porównania podano również wartości pomocy udzielonej w 2017 roku na podstawie tych samych ustaw.

4. Pomoc *de minimis* w podziale według podmiotów udzielających pomocy

Tabela 6 Liczba podmiotów udzielających pomocy *de minimis* w 2018 roku

Rodzaje podmiotów udzielających pomocy <i>de minimis</i>	Liczba podmiotów
Organy jednostek samorządu terytorialnego, w tym:	2 581
▪ marszałkowie województw	16 (spośród 16*)
▪ starostowie powiatów	305 (spośród 314*)
▪ wójtowie gmin, burmistrzowie i prezydenci miast	2 260 (spośród 2 478*)
Organy podatkowe**	401
Organy centralne	28
Organy terenowe	56
Pozostałe podmioty (w tym beneficjenci programów operacyjnych)	544
Ogółem	3 610

*Zgodnie ze stanem na dzień 01.01.2018 r.

**Przez organy podatkowe rozumiane są organy Krajowej Administracji Skarbowej.

Spośród podmiotów, które miały prawo do udzielania pomocy publicznej, w 2018 roku około 3,6 tys. **udzieliło przedsiębiorcom pomocy *de minimis***. Największą grupę stanowiły organy jednostek samorządu terytorialnego (ok. 2,6 tys.), w tym wszyscy marszałkowie województw, 97 proc. starostów powiatów i 91 proc. wójtów gmin, burmistrzów i prezydentów miast.

Tabela 7 Pomoc *de minimis* według podmiotów udzielających pomocy w 2018 roku

Podmiot udzielający pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Główne podstawy prawne	Wartość pomocy (mln zł)	Główne formy pomocy ²¹	Wartość pomocy (mln zł)
Beneficjenci programów operacyjnych i regionalnych programów	1 193,3	ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020	1 066,9	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	834,3
				refundacja	126,9
		ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	63,8	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	41,7

²¹ Podział głównych form pomocy jest zgodny z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1871)

operacyjnych ²² , przedsiębiorcy publiczni				wniesienie kapitału	4,5
Starostowie powiatów	1 086,2	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	1 053,3	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	603,7
				refundacja	445,2
		ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	21,5	refundacja	12,1
Marszałkowie województw	835,7	ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanej w perspektywie finansowej 2014-2020	480,7	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	421,6
				refundacja	58,8
		ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	303,1	refundacja	164,9
				dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	138,1
Wójtowie gmin / Burmistrzowie / Prezydenci miast	760,6	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	302,6	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	202,2
				refundacja	100,1
		ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe	188,3	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	187,2
				zwolnienie z podatku	85,0
		ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	96,2	obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku	9,6
				ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa	50,3
		ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i	31,0	refundacja	13,7
zwolnienie z podatku	9,5				

²² W grupie tej znajdują się m.in. izby gospodarcze, izby przemysłowo-handlowe, parki naukowo-technologiczne, fundacje, agencje rozwoju, agencje wspierania przedsiębiorczości, firmy doradczo-szkoleniowe, stowarzyszenia, szkoły wyższe, inkubatory przedsiębiorczości, centra rozwoju biznesu, specjalne strefy ekonomiczne, fundusze poręczeniowo-kredytowe, zakłady doskonalenia zawodowego. Grupa ta nie obejmuje jednostek samorządu terytorialnego, które również udzielają pomocy *de minimis* ze środków unijnych, co zostało uwzględnione w kwotach pomocy przy tych podmiotach.

		społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych		dotacja i inne bezwrotne świadczenie	7,2		
Bank Gospodarstwa Krajowego	476,8	ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne	475,4	gwarancja	475,4		
Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	391,5	ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	391,5	refundacja	391,5		
Ochotnicze Hufce Pracy	330,3	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	330,3	refundacja	330,3		
Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	221,5	ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych	219,3	rozłożenie na raty płatności zaległej opłaty (składki, wpłaty, kary) z odsetkami lub bez	123,8		
				rozłożenie na raty opłaty (składki, wpłaty)	93,1		
Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	202,4	ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	202,4	dotacja i inne bezwrotne świadczenie	202,4		
Urzędy skarbowe	117,8	ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych	75,2	obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku	71,0		
				jednorazowa amortyzacja	4,2		
				ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa	41,9	rozłożenie na raty płatności zaległości podatkowej lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami	36,0
						Umorzenie w całości lub w części odsetek od zaległości podatkowej	2,4
						rozłożenie na raty płatności podatku	1,5
Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	99,8	ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	99,8	refundacja	96,6		

Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju	48,6	ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju	48,6	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	48,6
Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	34,7	ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska	33,6	pożyczki warunkowo umorzone	18,8
				dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	9,1
		ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020	1,1	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	1,1
inne podmioty	53,7				
Ogółem	5 852,9				

W 2018 roku grupą, która udzieliła pomocy *de minimis* o największej wartości, byli **beneficjenci programów operacyjnych i regionalnych programów operacyjnych oraz przedsiębiorcy publiczni** - ponad 20 proc. łącznej wartości pomocy (1 193,3 mln zł). Pomoc była udzielana głównie w formie dotacji i innego bezzwrotnego świadczenia²³ oraz refundacji przekazanych na podstawie *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* (1 066,9 mln zł).

Starostowie powiatów udzielili łącznie 1 086,2 mln zł pomocy *de minimis* - przede wszystkim w formie dotacji oraz refundacji udzielonych na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (1 053,3 mln zł).

Znaczącej pomocy udzielili także **marszałkowie województw** - 835,7 mln zł. Pomoc była udzielana głównie w formie dotacji i refundacji, na podstawie *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* (480,7 mln zł), a ponadto na podstawie *ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* (303,1 mln zł).

Wójtowie gmin oraz burmistrzowie i prezydenci miast udzielili łącznie 760,6 mln zł pomocy *de minimis*, najwięcej w formie dotacji i refundacji na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (302,6 mln zł). Znaczną wartość miała także pomoc na dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników, udzielona na podstawie art. 122 *ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe*²⁴ (188,3 mln zł). Jak co roku, samorządowe organy podatkowe udzieliły także pomocy *de minimis* na podstawie *ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych*²⁵ - 96,2 mln zł (głównie w formie zwolnień podatkowych), a także na podstawie *ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa*²⁶ - 50,3 mln zł (najczęściej w formie umorzenia zaległości podatkowych).

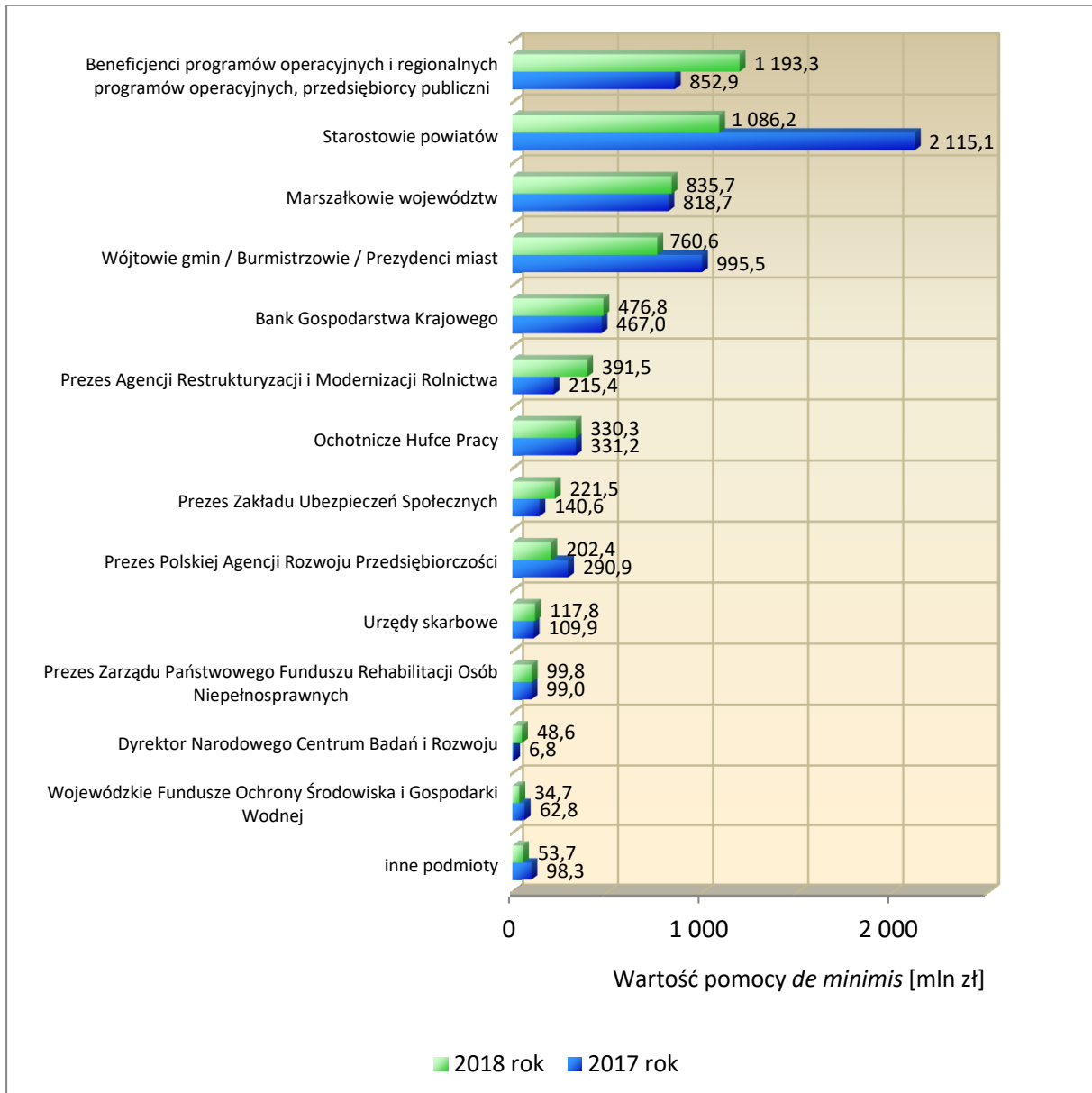
²³ Dalej zwane także dotacją.

²⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.

²⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1170, z późn. zm.

²⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.

Wykres 5 Pomoc *de minimis* według podmiotów udzielających pomocy

W przypadku większości podmiotów udzielających pomocy wystąpił w 2018 roku wzrost wartości udzielonej pomocy, jednak niektóre podmioty odnotowały jej spadek. Należą do nich: starostowie powiatów, wójtowie gmin oraz burmistrzowie i prezydenci miast, Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Trzydzieści grup podmiotów wskazanych w tabeli 7 udzieliło pomocy, która stanowi ponad 99 proc. całej wartości pomocy *de minimis* udzielonej w 2018 roku.

5. Pomoc *de minimis* w podziale według województw

Badając położenie geograficzne siedziby przedsiębiorstw, które otrzymały w 2018 roku pomoc *de minimis*, można zauważyć, że podobnie jak w latach ubiegłych, **najwięcej tej pomocy udzielono przedsiębiorcom z województwa mazowieckiego** (654,5 mln zł), **wielkopolskiego** (594,0 mln zł) i **śląskiego** (570,3 mln zł), których łączny udział w ogólnej wartości pomocy *de minimis* udzielonej w roku 2018 sięga 31,1 proc.

Najmniej pomocy *de minimis*, tak jak w poprzednim roku, otrzymali beneficjenci z województwa **lubuskiego** (148,6 mln zł), **opolskiego** (149,8 mln zł), i **podlaskiego** (178,1 mln zł). Pomoc *de minimis* udzielona przedsiębiorcom posiadającym siedzibę we wspomnianych województwach łącznie stanowiła 8,1 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis* udzielonej w 2018 roku.

W porównaniu z rokiem 2017 na terenie prawie wszystkich województw zmniejszyła się wartość otrzymanej pomocy *de minimis*. Największy spadek wystąpił w województwie świętokrzyskim - o 151,9 mln zł (o 41,1 proc.), podkarpackim - o 145,7 mln zł (o 27,7 proc.) i dolnośląskim - o 100,2 mln zł (o 21,4 proc.). Wartość pomocy wzrosła w porównaniu z 2017 rokiem jedynie w województwie warmińsko-mazurskim - o 102,5 mln zł (o 32,7 proc.).

Tabela 8 Pomoc *de minimis* w podziale na województwa według siedziby beneficjenta pomocy

Województwo	2017		2018	
	Wartość pomocy <i>de minimis</i> (mln zł)	Udział w pomocy <i>de minimis</i> ogółem	Wartość pomocy <i>de minimis</i> (mln zł)	Udział w pomocy <i>de minimis</i> ogółem
mazowieckie	724,2	11,24	↘ 654,5	11,18%
wielkopolskie	612,7	9,28%	↘ 594,0	10,15%
śląskie	598,4	9,06%	↘ 570,3	9,74%
małopolskie	564,6	8,55%	↘ 518,8	8,86%
warmińsko-mazurskie	313,0	4,74%	↗ 415,5	7,10%
pomorskie	462,1	7,00%	↘ 390,4	6,67%
podkarpackie	526,0	7,96%	↘ 380,3	6,50%
łódzkie	417,3	6,32%	↘ 368,6	6,30%
dolnośląskie	467,1	7,07%	↘ 367,0	6,27%
lubelskie	375,8	5,69%	↘ 334,5	5,71%
kujawsko-pomorskie	340,8	5,16%	↘ 325,0	5,55%
zachodniopomorskie	285,2	4,32%	↘ 234,3	4,00%
świętokrzyskie	369,5	5,59%	↘ 217,6	3,72%
podlaskie	195,6	2,96%	↘ 178,1	3,04%
opolskie	162,0	2,45%	↘ 149,8	2,56%
lubuskie	168,6	2,55%	↘ 148,6	2,54%
brak danych*	3,3	0,05%	↗ 5,5	0,09%
Ogółem	6 604,3	100,00%	5 852,9	100,00%

*w sprawozdaniu nie podano siedziby lub miejsca zamieszkania beneficjenta

Wielkość pomocy *de minimis* w podziale na województwa została ustalona w oparciu o kryterium siedziby przedsiębiorcy, który otrzymał taką pomoc. Należy w związku z tym zaznaczyć, że wysoka wartość pomocy *de minimis* przypisana niektórym województwom może wynikać z faktu, iż wielu przedsiębiorców wybiera duże miasta na swoją siedzibę. Jednocześnie nie jest wykluczone, że przedsiębiorca mający siedzibę na obszarze jednego województwa otrzymał pomoc *de minimis* w związku z działalnością prowadzoną na obszarze innego województwa (np. w związku z posiadaniem tam oddziału).

Należy także zauważyć, iż poszczególne województwa bardzo różnią się między sobą jeśli chodzi o poziom przedsiębiorczości rozumianej jako udział przedsiębiorców działających w danym województwie w całkowitej liczbie przedsiębiorców zarejestrowanych w Polsce. Z tego względu dokonywanie analiz jedynie w oparciu o bezwzględne wartości pomocy *de minimis* w poszczególnych województwach może być mylące. W związku z tym poniżej zestawiono udział pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom z poszczególnych województw w ogólnej wartości pomocy *de minimis* z danymi wskazującymi na poziom przedsiębiorczości w poszczególnych województwach²⁷.

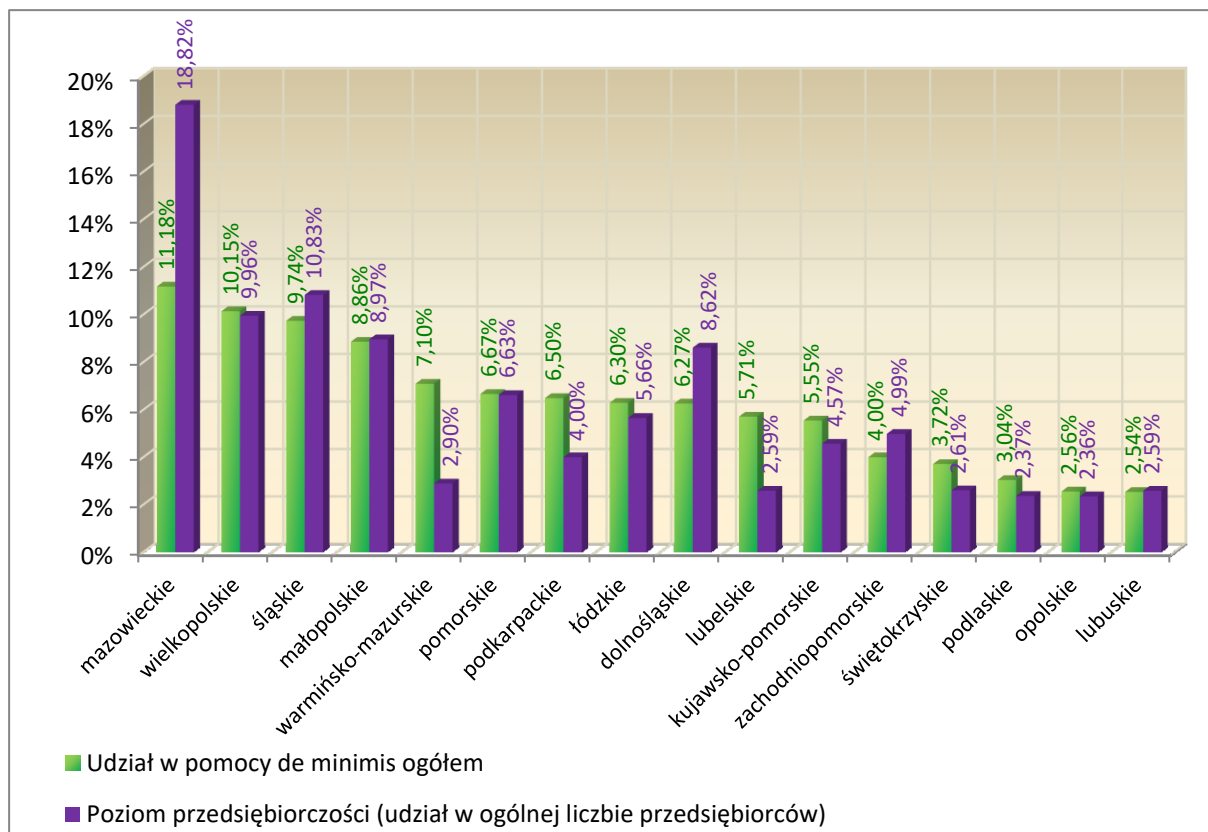
Tabela 9 Udział województw w ogólnej wartości pomocy *de minimis* na tle poziomu przedsiębiorczości województw w 2018 roku

Województwo	Udział w ogólnej wartości pomocy <i>de minimis</i>	Poziom przedsiębiorczości (udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw)
mazowieckie	11,18%	18,82%
wielkopolskie	10,15%	9,96%
śląskie	9,74%	10,83%
małopolskie	8,86%	8,97%
warmińsko-mazurskie	7,10%	2,90%
pomorskie	6,67%	6,63%
podkarpackie	6,50%	4,00%
łódzkie	6,30%	5,66%
dolnośląskie	6,27%	8,62%
lubelskie	5,71%	4,12%
kujawsko-pomorskie	5,55%	4,57%
zachodniopomorskie	4,00%	4,99%
świętokrzyskie	3,72%	2,61%
podlaskie	3,04%	2,37%
opolskie	2,56%	2,36%
lubuskie	2,54%	2,59%

²⁷ Ze względu na fakt, iż sprawozdania Głównego Urzędu Statystycznego zawierające informacje o faktycznej liczbie przedsiębiorstw (ustalanej na podstawie badania statystycznego) oraz wielkości PKB w podziale na województwa za 2018 rok nie były dostępne w momencie sporządzania niniejszego Raportu, w obliczeniach uwzględniono publikowane przez GUS dane o liczbie zarejestrowanych w rejestrze REGON przedsiębiorców deklarujących prowadzenie działalności, tj. z wyłączeniem tych, którzy zawiesili działalność bądź znajdują się w stanie upadłości lub likwidacji (wg stanu na 31.12.2018 r.). W związku z powyższym należy zaznaczyć, iż mimo uwzględnienia ww. wyłączenia, liczba oparta na rejestrze REGON może być zawyżona (obejmuje ona przedsiębiorców, którzy pomimo zakończenia działalności nie wyrejestrowali się).

Zestawienie powyższych wartości pozwala stwierdzić, że w 10 województwach udział pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom w ogólnej wartości pomocy *de minimis* przewyższa poziom przedsiębiorczości tych województw - dotyczy to zwłaszcza województwa warmińsko-mazurskiego, podkarpackiego, lubelskiego i świętokrzyskiego. Natomiast w pozostałych 6 województwach sytuacja jest odwrotna - najwyraźniej widać to w przypadku województwa mazowieckiego, dolnośląskiego i śląskiego.

Wykres 6 Pomoc *de minimis* udzielona w poszczególnych województwach w porównaniu z poziomem przedsiębiorczości w roku 2018

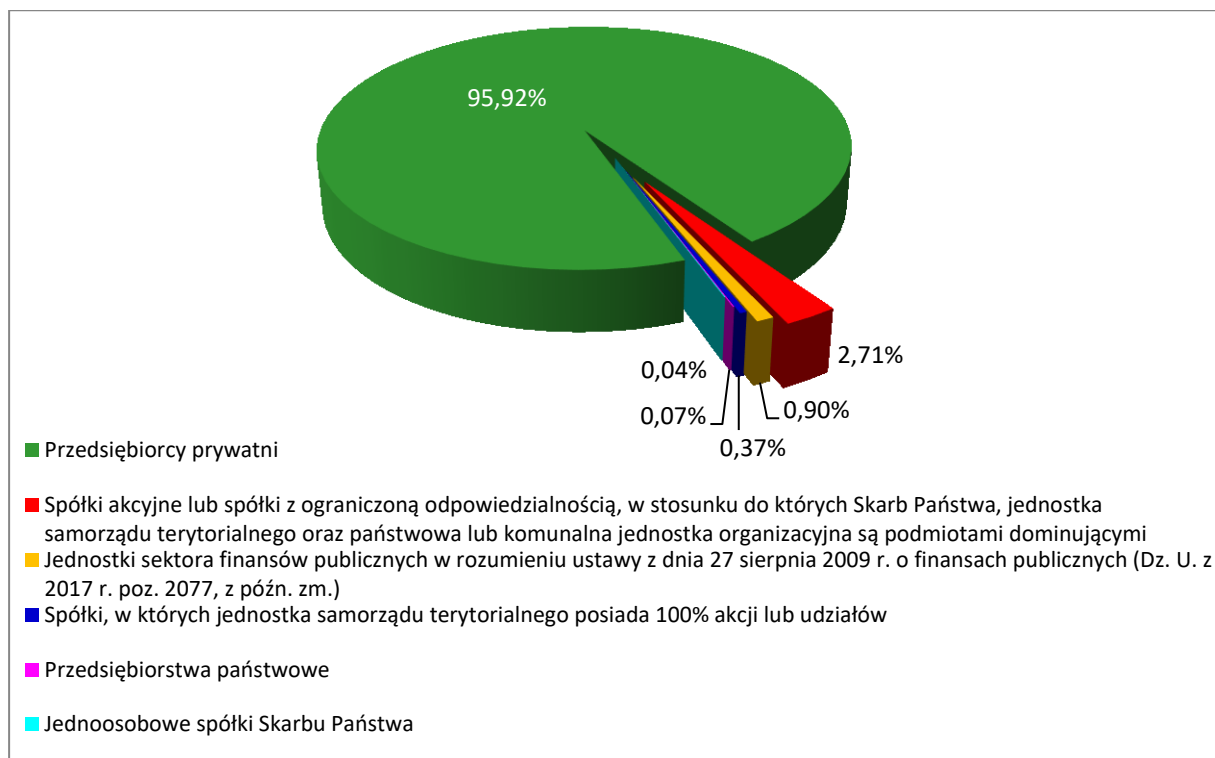
6. Pomoc *de minimis* w podziale według formy prawnej beneficjenta pomocy

W 2018 roku **najwięcej pomocy *de minimis* uzyskali przedsiębiorcy prywatni** (ok. 96 proc. ogólnej wartości pomocy). Pozostałe podmioty stanowiły niewielki procent beneficjentów pomocy *de minimis*.

Tabela 10 Wartość pomocy *de minimis* w 2018 roku ze względu na formę prawną beneficjenta

Forma prawna przedsiębiorcy	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy <i>de minimis</i>
Przedsiębiorcy prywatni	5 614,1	95,92%
Spółki akcyjne lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w stosunku do których Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego oraz państwowa lub komunalna jednostka organizacyjna są podmiotami dominującymi	158,4	2,71%
Jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	52,5	0,90%
Spółki, w których jednostka samorządu terytorialnego posiada 100% akcji lub udziałów	21,5	0,37%
Przedsiębiorstwa państwowe	3,9	0,07%
Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa	2,5	0,04%

Wykres 7 Wartość pomocy *de minimis* w 2018 roku ze względu na formę prawną beneficjenta

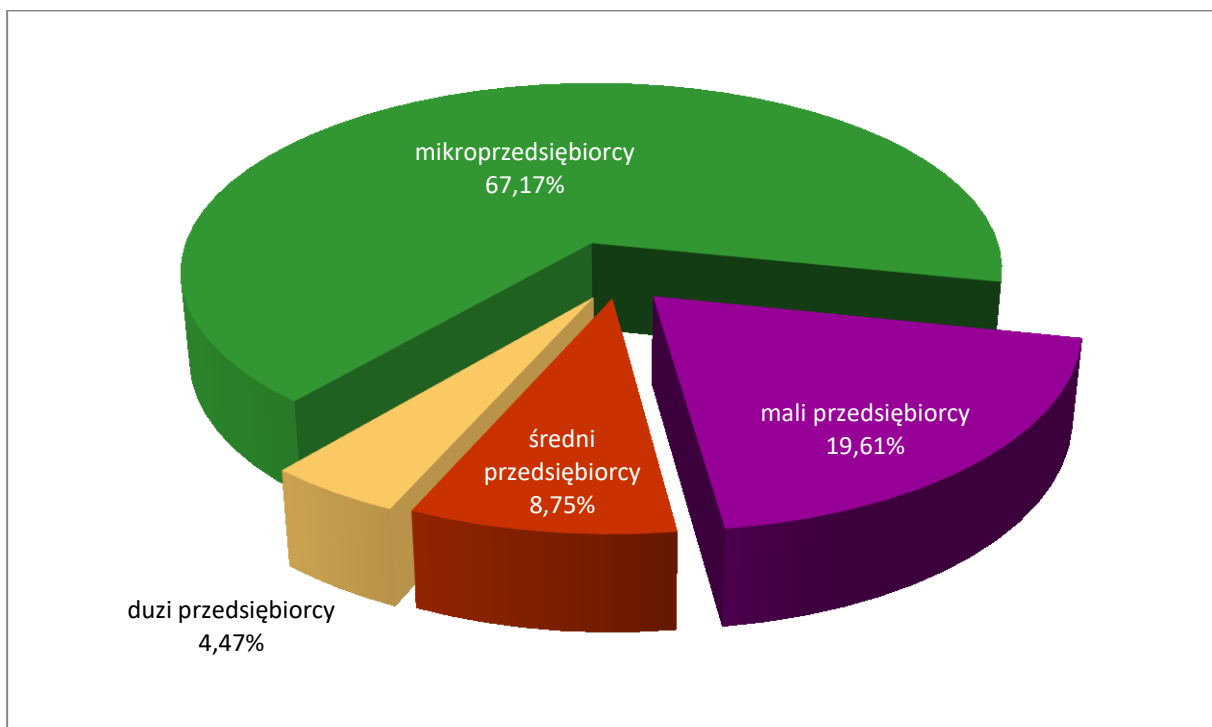
7. Pomoc *de minimis* w podziale według wielkości beneficjentów

W 2018 roku ponad 95 proc. pomocy *de minimis* udzielono mikro-, małym i średnim przedsiębiorcom. Czynniki, takie jak:

- proste zasady udzielania pomocy *de minimis* (warunkiem, który powinien spełnić jej beneficjent, było nieprzekraczanie w ciągu trzech lat określonego limitu pomocy),
- często brak powiązania z konkretnym projektem,
- ograniczone możliwości absorpcji kapitału sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorców

powodują, że corocznie pomocą *de minimis* zainteresowane są przede wszystkim mniejsze podmioty. Potwierdzeniem tego jest fakt, że ok. 67 proc. tego rodzaju pomocy w 2018 roku otrzymali mikroprzedsiębiorcy, a prawie 20 proc. mali przedsiębiorcy. Szczegółowe dane dotyczące podziału pomocy według wielkości beneficjentów przedstawiono na wykresie 8, a porównanie tych wielkości z rokiem 2017 w tabeli 11.

Wykres 8 Wartość udzielonej w 2018 roku pomocy *de minimis* ze względu na wielkość beneficjenta

Największy spadek wartości pomocy *de minimis* udzielonej w 2018 roku w stosunku do roku poprzedniego wystąpił w przypadku mikroprzedsiębiorców - o 458,3 mln zł (o ponad 10 proc.) oraz w przypadku małych przedsiębiorców - o 161,9 mln zł (o ponad 12 proc.). Średni przedsiębiorcy otrzymali o 89,8 mln zł (o 15 proc.) mniej pomocy *de minimis*. Najmniej spadła wartość pomocy udzielonej dużym przedsiębiorcom - o 41,4 mln zł (o 14 proc.).

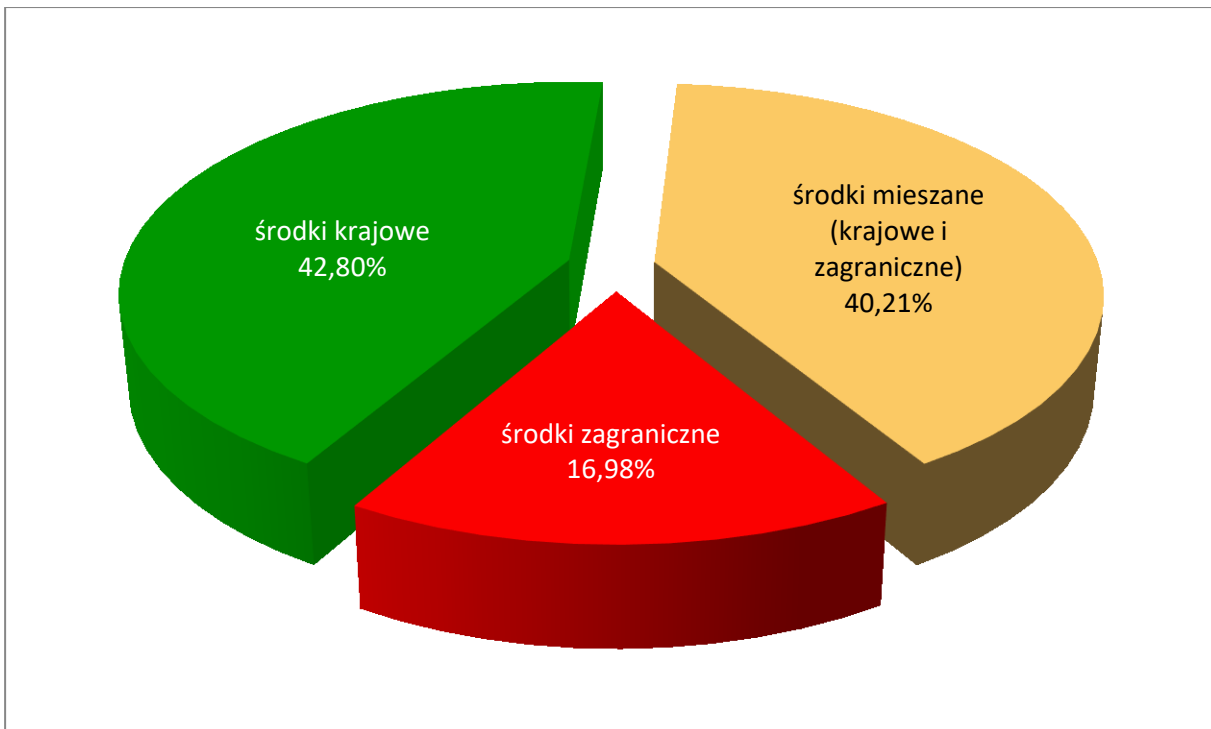
Tabela 11 Wartość udzielonej pomocy *de minimis* ze względu na wielkość beneficjenta

Wielkość przedsiębiorcy	2017		2018	
	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy <i>de minimis</i>	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy <i>de minimis</i>
mikroprzedsiębiorcy	4 389,9	66,47%	3 931,5	67,17%
mali przedsiębiorcy	1 309,4	19,83%	1 147,5	19,61%
średni przedsiębiorcy	602,2	9,12%	512,4	8,75%
duzi przedsiębiorcy	302,8	4,59%	261,5	4,47%
Ogółem	6 604,3	100,00%	5 852,9	100,00%

8. Pomoc *de minimis* w podziale według źródła pochodzenia pomocy

Pomoc *de minimis* udzielana była w 2018 roku **głównie ze środków pochodzenia krajowego** - 2 505,3 mln zł (42,8 proc. pomocy *de minimis*), w niewiele mniejszej części ze środków **mieszanych (jednocześnie pochodzenia zagranicznego i krajowego)** - 2 353,5 mln zł, (40,2 proc. pomocy *de minimis*), a najmniej pomocy *de minimis* udzielono ze środków pochodzenia wyłącznie zagranicznego - 994,0 mln zł (17 proc. pomocy *de minimis*).

Wykres 9 Wartość pomocy *de minimis* według źródła jej pochodzenia

W porównaniu do roku poprzedniego, w 2018 roku nastąpił spadek udziału pomocy *de minimis* udzielanej ze środków pochodzenia wyłącznie krajowego i wzrost łącznego udziału pomocy *de minimis* ze środków mieszanych oraz zagranicznych. Zwiększenie udziału środków ze źródła mieszanego wynika ze wzrostu udzielania pomocy *de minimis* w ramach projektów realizowanych z udziałem środków unijnych w perspektywie finansowej na lata 2014-2020.

IV. PODSUMOWANIE

Wartość pomocy *de minimis* udzielonej w 2018 roku w Polsce wyniosła 5 852,9 mln zł, co stanowiło 18,3 proc. całości wsparcia udzielonego przedsiębiorcom ze środków publicznych, które wyniosło 26 212,9 mln zł. Do roku 2014 wartość udzielanej pomocy *de minimis* wykazywała tendencję wzrostową. W 2015 roku wartość pomocy *de minimis* spadła o około 26 proc. w porównaniu z rokiem poprzednim, co można tłumaczyć wygaszaniem programów operacyjnych realizowanych w ramach unijnej perspektywy finansowej na lata 2007-2013, podczas gdy programy z nowej perspektywy były dopiero uruchamiane. Spadek ten był częściowo niwelowany ze względu na zastępowanie pomocy publicznej na zatrudnienie i szkolenia pomocą *de minimis*. W 2016 roku pomoc *de minimis* ponownie wzrosła o około 8 proc. w stosunku do roku poprzedniego, a w roku 2017 wzrost ten był jeszcze bardziej wyraźny i wyniósł ok. 28 proc. Wynikał on w dużym stopniu z uruchomienia wielu programów unijnych z perspektywy finansowej 2014-2020. W 2018 roku nastąpił spadek wartości pomocy *de minimis* o około 11 proc. co spowodowane było przede wszystkim zmniejszeniem udzielania pomocy na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach pracy. Spadek ten został częściowo zniwelowany zwiększeniem wartości pomocy udzielonej na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pomoc *de minimis* udzielona w 2018 roku wykazywała tendencje, które występowały również w przypadku pomocy publicznej spełniającej przesłanki art. 107 ust. 1 TFUE udzielonej w tym samym roku. Przede wszystkim występowała dominacja bezpośrednich wydatków z budżetu państwa - ok. 78 proc. pomocy *de minimis* i 86 proc. pomocy publicznej²⁸ oraz bardzo duży udział prywatnych przedsiębiorców wśród beneficjentów pomocy *de minimis* - 96 proc. (64 proc. w przypadku pomocy publicznej)²⁹.

Główna różnica między pomocą publiczną a pomocą *de minimis*, to dominacja mikro-, małych i średnich przedsiębiorców wśród beneficjentów pomocy *de minimis* (95-procentowy udział w ogólnej wartości pomocy *de minimis* w 2018 roku). Natomiast udział wartości pomocy publicznej udzielonej grupie przedsiębiorców tej wielkości w ogólnej wartości pomocy publicznej to jedynie około 42 proc. Wiąże się to z kwotowym ograniczeniem pomocy *de minimis*, przez co korzystają z niej głównie mniejsze podmioty. Różnicę szczególnie widać w grupie mikroprzedsiębiorców, którzy w 2018 roku stanowili około 67 proc. beneficjentów pomocy *de minimis* i zaledwie około 12 proc. beneficjentów pomocy publicznej³⁰.

²⁸ Pomoc publiczna w podziale według formy pomocy, w: *Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2018 roku*, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2019.

²⁹ Pomoc publiczna w podziale według formy prawnej beneficjenta pomocy, tamże.

³⁰ Pomoc publiczna w podziale według wielkości beneficjentów, tamże.